

2020-06-29

Dnr: SBN 2020-000529

Handläggare
Katarina Balog

Samhällsbyggnadsnämnden

Fastighet: HÖRNINGSHOLM 2:243 (LÅNGUDDEN 23)
Ärende: **Strandskyddsdispens för borrhning av brunn, anläggande av vatten o avlopp med ett mindre reningsverk**

Sökande: Thomas Lind

FÖRSLAG TILL BESLUT

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att bevilja strandskyddsdispens för djupborrning för brunn, anläggande av vatten o avlopp med ett mindre reningsverk.

Enligt miljöbalken 7 kap 18 f § ingen tomtplatsavgränsning ska göras.

Avgiften för prövning av strandskyddsdispens är 11 792 kronor.

Beslutet fattas med stöd av 7 kap 18 b, c, f § miljöbalken och 12 kap 8 § plan- och bygglagen.

För beslutet gäller

Strandskyddsdispens upphör att gälla om åtgärden inte påbörjats inom två år och avslutats inom fem år från den dag då beslutet vann laga kraft.

Ansökan avser

Ansökan avser strandskyddsdispens för borrhning av brunn, anläggande av vatten o avlopp med ett mindre reningsverk.

Bakgrund

Fastigheten Hörningsholm 2:243 täcker ungefär hälften av den ena av de två högsta delarna av Hagudden, Näslandets sydöstligaste del, belägen ungefär 40 meter över havet. Fastigheten är idag bebyggd med ett gammalt fritidshus.

Fastighetsägaren har sökt strandskyddsdispens dnr SBN 2017-615 för att riva byggnaden och ersätta med en ny något större byggnad. Strandskyddsdispens för rivning och återuppbyggnad av fritidshus har avslagits av Länsstyrelsen. Fastighetsägaren har sökt strandskyddsdispens för tillbyggnad av fritidshus dnr SBN 2018-599. Länsstyrelsen beslutade med stöd av 19 kap. 3 b § punkt 1 miljöbalken (MB) att prövning ska ske av Samhällsbyggnadsnämndens i Botkyrka kommun beslut den 25 september 2018 att ge strandskyddsdispens dnr SBN 2018- 599 för om- och tillbyggnad av fritidshus på fastigheten Hörningsholm 2:243 i Botkyrka kommun.

Fastighetsägaren har renoverat den befintliga gamla byggnaden i avvaktan av länsstyrelsens beslut och nu önskar att även installera vatten och avlopp i byggnaden genom att borra en djupborrad brunn.

Beslutsunderlag

Situationsplan inkom 2020-06-23

Yttranden från remissinstanser

Miljöenheten har angivit i sitt remissvar följande: Miljöenheten saknar uppgifter om någon enskild avloppsanläggning på fastigheten. Avser man att inrätta en ny enskild avloppsanläggning för vattentoalett samt bad-, disk- och tvättvatten går det att ordna på fastigheten. Sökande avser att ansöka om ett minireningsverk, detta är dock inte utrett av miljöenheten. Miljöenheten gör den bedömningen i samband med inkommen avloppsansökan. Det kan finnas en risk att närliggande dricksvattentäkter kan förorenas om man inte inrättar en enskild avloppsanläggning som klarar en rening motsvarande hög skyddsnivå för hälsoskydd. Detta är dock något som fastighetsägaren får undersöka närmare när det blir aktuellt att inrätta ett avlopp.

Att inrätta en enskild dricksvattentäkt på fastigheten för privat bruk är inget som är anmälnings- eller tillståndspliktigt i området, enligt kommunens lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö.

Remissvaret föranleder inte någon annan bedömning.

Gällande bestämmelser

Fastigheten ligger i område som omfattas av strandskydd om 300 meter.

Enligt 7 kap. 13 § miljöbalken är syftet med strandskyddet att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten.

Av förarbetena till miljöbalken framgår att strandskyddets syften är långsiktiga och att områden som för tillfället verkar vara av begränsat intresse kan bli

betydelsefulla i framtiden (prop. 1997/98:45 del 2 s. 89).

Av 7 kap. 15 § Miljöbalken framgår att inom ett strandskyddsområde får inte

1. nya byggnader uppföras,
2. byggnader eller byggnaders användning ändras eller andra anläggningar eller anordningar utföras, om det hindrar eller avhåller allmänheten från att beträda ett område där den annars skulle ha fått färdas fritt, (T.ex. ändra användningen genom att bygga om en fiskebod till en sommarstuga. Uppföra bryggor, planteringar, flaggstänger, trädgårdsgångar, staket, golfbanor och campingplatser).
3. grävningsarbeten eller andra förberedelsearbeten utföras för byggnader, anläggningar eller anordningar som avses i 1 och 2, eller (T.ex. trädfällning)
4. åtgärder vidtas som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter (T.ex. muddring och spridning av gödsel eller bekämpningsmedel).

Dispens från strandskyddet får enligt 7 kap. 18 c och 26 §§ miljöbalken medges endast om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med strandskyddets syften.

Som särskilt skäl får bl.a. beaktas

- Redan har tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften,
- Genom en väg, järnväg, bebyggelse, verksamhet eller annan exploatering är väl avskilt från området närmast strandlinjen,
- Behöver för en anläggning som för sin funktion måste ligga vid vatten och behovet inte kan tillgodoses utanför området.
- Behövs för att utvidga en pågående verksamhet och utvidgningen inte kan genomföras utanför området,
- Behöver tas i anspråk för att tillgodose ett angeläget allmänt intresse som inte kan tillgodoses utanför området, t ex infrastrukturanläggning, anpassning för bättre tillgång för funktionshindrade, åtgärder för bland annat friluftslivet etter,
- Behöver tas i anspråk för att tillgodose ett annat mycket angeläget intresse. Innebär att det måste vara frågan om mycket speciella omständigheter som är mer eller mindre unika till sin karaktär.

Av förarbetena till strandskyddslagstiftningen (prop 2008/0/:119 sid 104) framgår att de omständigheter som räknas upp som särskilda skäl i 7 kap 18 c § miljöbalken är uttömmande.

Vid prövningen får, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, inskränkningen i den

enskildes rätt att använda mark eller vatten inte gå längre än som krävs för att syftet med strandskyddet ska tillgodoses. I lagmotiven betonas dock att de allmänna intressen som ligger bakom strandskyddet i de flesta fall tar över (jfr prop. 1997/98:45 del 1 s. 321 f).

Strandskyddet är ett allmänt intresse som är så starkt att utgångspunkten är att strandskyddet i normalfallet har företräde framför andra allmänna eller enskilda intressen och möjligheten att besluta om undantag från strandskyddet ska tillämpas med stor restriktivitet (prop. 2008/09:119 sid 53)

I propositionen svenska miljömål framgår vad gäller att skyddet av stränderna är en nationell angelägenhet för att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och för att bevara goda livsvillkor för växter och djur (prop 2001/01: 130 sid 117 och prop 2009/10 sid 155).

Vid en prövning av dispens från strandskyddet ska det göras en intresseavvägning där hänsyn även ska tas till enskilda intressen, se 7 kap. 25 § miljöbalken. Enligt bestämmelsen får en inskränkning i en enskilds rätt att använda mark eller vatten inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att den syftar till att uttrycka en proportionalitetsprincip (se prop. 1997/98:45, del 1, s. 320 ff.). I tidigare praxis har det dock inte ansetts möjligt att, vid en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken, beakta andra omständigheter än de som anges i 7 kap. 18 c-d §§ som skäl för dispens (se bl.a. rättsfallet MÖD 2013:37 samt Mark- och miljööverdomstolens dom den 3 februari 2017 i mål nr M 7801-16). Mot bakgrund av bl.a. Högsta domstolens avgörande i rättsfallet NJA 2018 s. 753 finns det emellertid nu anledning att nyansera bedömningen.

Utgångspunkten för den proportionalitetsbedömning som ska göras inom ramen för en intresseavvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken måste dock fortfarande vara att det allmänna intresset av att bevara allemansrättslig tillgång till strandområden för friluftsliv och områden med goda livsvillkor för djur- och växtliv är mycket starkt.

Härvid bör det framhållas att den allemansrättsliga tillgången till naturen, precis som egendomsskyddet, är grundlagsfäst i 2 kap. 15 § regeringsformen. Vid avvägningen mellan det allmänna intresset och det enskilda intresset ska vidare beaktas att strandskyddet inte avser att inskränka pågående markanvändning utan att bevara strandområden som fortfarande är orörda. Av betydelse är också att strandskyddets syften är långsiktiga och att områden som

för tillfället verkar vara av begränsat intresse kan bli betydelsefulla i framtiden.

Även om en dispens i det enskilda fallet inte förefaller skada syftet med strandskyddet kan enskilda dispenser sammantaget ändå få en betydande negativ inverkan på tillgången till stränder för friluftsliv och djur- och växtliv (se prop. 1997/98:45, del 1, s. 321 ff.).

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 17 § miljöbalken (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. a föreskrifter.

§ 1. Förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken ska inte gälla kon en huvudbyggnad som vidtas

1. inom 15 meter från huvudbyggnaden men inte när meter, och
2. inom en tomtplats som har angetts i ett beslut om c

Bedömning

Enligt 7 kap. 15 § miljöbalken (MB) får inom strandskyddsområde inte vidtas åtgärder som väsentligt förändrar livsvillkoren för djur- eller växtarter. Strandskyddsdispens får ges endast om det föreligger särskilda skäl.

Dispensregeln ska tillämpas restriktivt och dispens får meddelas endast om det är förenligt med strandskyddets syften. Syftet med strandskyddet är att trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv och att bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet.

En dispens från strandskyddsbestämmelserna förutsätter att det finns särskilda skäl. I 7 kap. 18 c § miljöbalken räknas de omständigheter upp som får beaktas som särskilda skäl.

Enligt prop. 1997/98:45 del 1 s. 316 innebär strandskyddsbestämmelserna visserligen ett förbud mot att uppföra byggnader m.m. men strandskyddet ”är inte helt undantagslöst”.

De föreslagna åtgärderna, borrning av brunn och anläggande av vatten och avlopp samt uppförande av ett mindre reningsverk, ligger inom strandskyddat område. Ingen tomtplatsavgränsning erfordras eftersom åtgärderna är kompletterande åtgärder som inte har några egna hemfridszoner.

Utrymmet för dispens från det förbud som strandskyddet innebär är generellt sett mycket litet. Om den planerade åtgärden dessutom kan antas innebära en utvidgning av det ianspråktaga området och därmed bli avhållande för allemansrättsligt tillgängliga områden nära tomten bör dispens inte medges (se bl.a. MÖD 2004:44). Av förarbetena framgår vidare att dispens normalt sett aldrig bör meddelas inom ett område som är av särskild betydelse för naturvården och friluftslivet samt att stor vikt bör läggas vid de hushållningsbestämmelser som finns i 4 kap. miljöbalken (prop. 2008/09:119 s. 105 och prop. 1997/98:45, del 1, s. 321 f.).

Av 7 kap. 18 f § miljöbalken följer vidare att ett beslut om att dispens från strandskyddet inte ska omfatta ett område som behövs för att mellan strandlinjen och byggnaderna eller anläggningarna säkerställa fri passage för allmänheten och bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet.

En inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten får enligt 7 kap. 25 § miljöbalken inte gå längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. I lagmotiven betonas att de allmänna intressen som ligger bakom strandskyddet anses som angelägna och att även mycket tyngande begränsningar av ägarens rättigheter därför kan accepteras (prop. 1997/98:45, del 2, s. 97 f.).

Mot bakgrund av de iakttagelser som gjorts vid synen kan förvaltningen inledningsvis konstatera att den etablerade hemfridszonen, med hänsyn tagen till de på fastigheten befintliga byggnaderna (före den i ansökan aktuella åtgärden, borrning av brunn och uppförande av ett mindre reningsverk) och till områdets topografi, inte sträcker sig ned till markområdet närmast strandlinjen som därmed allemansrättsligt tillgängligt.

Den dispensansökan avsedda åtgärderna kan enligt förvaltningens bedömning inte påverka allmänhetens tillgång till strandlinjen då dessa är placerade flera meter längre bort från den befintliga byggnaden in mot fastlandet.

Förvaltningen bedömer att kompletterande åtgärder skulle hamna inom huvudbyggnadens tomtplats. Åtgärderna visserligen uppfyller avståndsföreskrifter men den befintliga byggnaden har uppförts innan strandskydds-

bestämmelserna och därmed saknar tomtplatsavgränsning och därför krävs strandskyddsdispens för dem.

Samhällsbyggnadsförvaltningen bedömning att särskilda skäl för dispens föreligger på den grunden att området redan tagits i anspråk på ett sätt som gör att det saknar betydelse för strandskyddets syften i den meningen som avses i 7 kap. 18 c § första stycket 1 miljöbalken. Förvaltningen bedömer även att den aktuella nivåskillnaden samt markremsan mellan fastigheten och stranden medför att platsen är väl avskild från området närmast strandlinjen (se 7 kap. 18 c § första stycket 2 miljöbalken).

Vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen enligt 2 kap 1 § plan- och bygglagen ställs den enskilde fastighetsägarens intresse av att få dispens från strandskyddet och få borra brunn och anlägga vatten och avlopp med ett mindre reningsverk mot det allmänna intresset av att området bevaras med nuvarande bebyggelse. Enligt förvaltningens mening väger i detta fall det enskilda intresset tyngre än det allmänna intresset. Förvaltningen vill här också hänvisa till RÅ 1996 ref 44 som behandlade frågan om proportionalitet mellan den enskildes intresse av att få disponera/bebygga sin fastighet och erhålla strandskyddsdispens kontra de allmänna intressen som där var ifråga och där man kom fram till att den enskildes intresse vägde tyngre än de allmänna.

Sammanfattningsvis, med stöd av ovanstående, bedömer samhällsbyggnadsförvaltningen att strandskyddsdispens för borring av brunn, anläggande av vatten o avlopp med ett mindre reningsverk kan beviljas på fastigheten HÖRNINGSHOLM 2:243 (LÅNGUDDEN 23).

Annelie Fager
Bygglövschef

Katarina Balog
Bygglövhandläggare

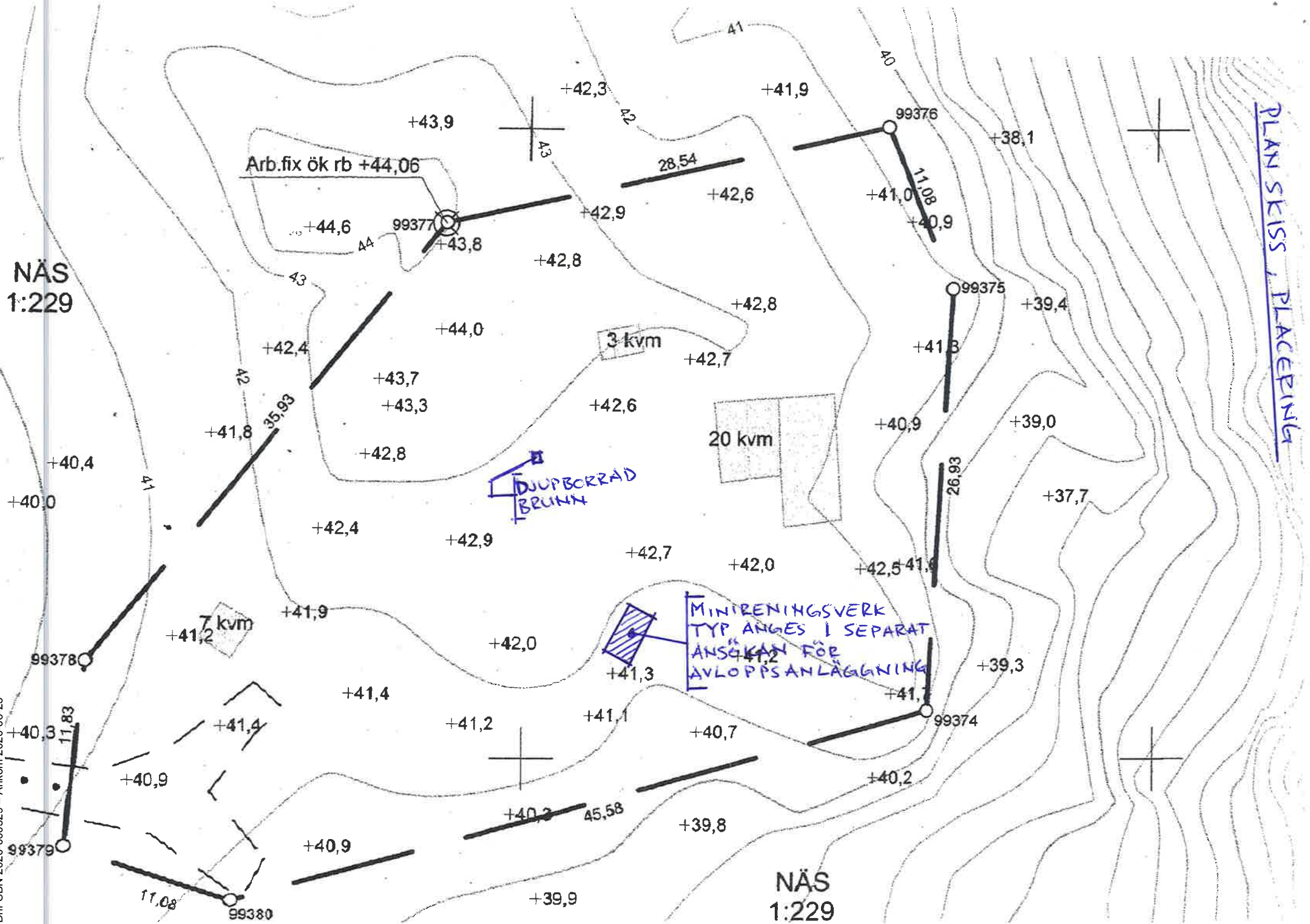
Bilagor

Översiktskarta
Situationsplan
Remissyttrande från miljöenheten

Dnr SBN 2020-000529 – Ankom 2020-06-23

NÄS
1:229

Handläggare
Jenny Dahlstedt
072-701 56 40
jenny.dahlstedt1@botkyrka.se

Mottagare
Samhällsbyggnadsförvaltningen
Bygglövsenheten
Att: Katarina Balog
147 85 TUMBA

Yttrande angående strandskyddsdispens för anläggande av vatten och avlopp

Fastighetsbeteckning: Hörningsholm 2:243

Diariumnummer: SBN 2020-529

Bygglövsenheten har bett om synpunkter från miljöenheten i ärende SBN 2020-529. Remissen inkom till miljöenheten den 29 juni 2020 och svar önskas senast 10 juli 2020. Ansökan gäller strandskyddsdispens för anläggande av vatten och avlopp.

Miljöenheten har tagit del av handlingarna och har följande synpunkter enligt nedan.

Enskilt avlopp

Miljöenheten saknar uppgifter om någon enskild avloppsanläggning på fastigheten. Avser man att inrätta en ny enskild avloppsanläggning för vattentoilet samt bad-, disk- och tvättvatten går det att ordna på fastigheten. Sökande avser att ansöka om ett minireningsverk, detta är dock inte utrett av miljöenheten. Miljöenheten gör den bedömningen i samband med inkommen avloppsansökan. Det kan finnas en risk att närliggande dricksvattentäkter kan förorenas om man inte inrättar en enskild avloppsanläggning som klarar en rening motsvarande hög skyddsnivå för hälsoskydd. Detta är dock något som fastighetsägaren får undersöka närmare när det blir aktuellt att inrätta ett avlopp.

Att inrätta en enskild dricksvattentäkt på fastigheten för privat bruk är inget som är anmälnings- eller tillståndspliktigt i området, enligt kommunens lokala föreskrifter för att skydda människors hälsa och miljö.

För miljöenheten

Jenny Dahlstedt
Miljö- och hälsoskyddsinspektör